

REDACCCIO I ADMINISTRACIO: 13, rue du Pardal, Perpignan. Envieu l'import de les subscripcions i els donatius a: C. C. Postal Montpellier n° 496 26 Josep Bultria, 13, rue du Pardal, Perpignan (Pyr.-Or.) Abonament per a 10 exemp.: 60 fr. (Franquig incluit). Preu de l'exemplar: 5 fr.

Endavant

FEDERACIO — DEMOCRACIA — SOCIALISME

ORGAN CENTRAL DEL MOVIMENT SOCIALISTA DE CATALUNYA

Per una Conferència Nacional Catalana

Posició del Moviment Socialista de Catalunya davant d'un necessari reajustament de la política catalana

ES INDUBTABLE que totes les organitzacions catalanes viuen moment d'inquietud i que aquesta inquietud no fa més que traduir una sèrie d'esdeveniments polítics, tant interiors com internacionals, que exigeixen avui un reajustament que adapti les nostres voluntats a aquesta nova situació.

La inquietud s'ha manifestat en les diverses iniciatives preses per les organitzacions, amb la convocatòria de reunions, llançant mots d'ordre successius i suggerint creacions de repetits organismes unitaris que, de no haver-hi una prèvia clarificació del pensament polític, ajuntarien més confusió a la que ja existeix.

El Moviment Socialista de Catalunya ve advocant per aquesta clarificació, puix la creu una condició necessària per a la victòria comuna contra el franquisme i pel redreçament de Catalunya i dels pobles peninsulars. Preferim ara expressar el nostre criteri i la nostra concepció del moment polític actual, a fi de prevenir qualsevol empresa amb mires a la unitat a la qual s'ens convoqui, de la naturalesa de la nostra actitud i, alhora, la faci conèixer als organismes en els quals intervinem. No fem més que sintetitzar, davant les contingències actuals, tota la nostra concepció política, realitzada fins ara, encaminada a aconseguir tres condicions primordials per a l'empresa d'alliberament.

a) Identificar políticament i coordinar orgànicament la voluntat dels organismes de l'Interior i de l'Exili, la qual cosa és indispensable per a assegurar la força damunt de la qual cal basar una política general de Catalunya.

b) Constituir un organisme prou representatiu per a que pugui expressar constantment l'evolució de l'opinió de totes les representacions catalanes. Aquesta és la condició indispensable per aglutinar en un instrument comú tots els matisos polítics de la democràcia catalana amb la seguretat que les característiques de l'organisme així creat plasmarien en acords constructius les crítiques, interpretacions i suggerències.

c) Responsabilitzar les decisions i iniciatives que en nom de tots els catalans pugui prendre la Institució Presidencial, condició primordial per a conservar el seu prestigi i per a que pugui ésser mantinguda en la Institució Presidencial la representació simbòlica de Catalunya.

esforç apreciable són, però, instruments que interpreten d'una manera limitada les possibilitats d'una etapa que cal superar si volem estar presents en l'etapa que vivim avui i en la que indefectiblement s'ens presentarà demà.

La política catalana està afectada per un vici d'origen: la manca d'una concepció política de poble capaç d'obtenir un recolzament de la voluntat de tot Catalunya per a expressar-la en una política peninsular i europea. És entorn d'aquesta concepció que la nostra consciència d'una missió comuna s'adaptaria al desenvolupament de les condicions internacionals, que són les que regulen la solució del plet espanyol. Aquesta manca de concepció general pròpia, al mateix temps que ens insensibilitza envers la política exterior, és el principal obstacle per a recobrar una consciència nacional produint declinacions profundes en diferents branques de la política catalana: el nacionalisme esquerp o abandonament provincial, o bé infundació dels nostres problemes a la utilització estrangera.

Es només en tant que situarem les nostres concepcions en un pla molt enlairat, i en tant que la finalitat vers la qual orientarem les nostres perspectives polítiques depassará, els quadres dels interessos particulars, que podrem superar la dispersió orgànica existent. Tota nova composició d'unitat ancorada en una interpretació política del passat i portada pel sol desig d'establir una nova coincidència sobre la necessitat d'unir, està predestinada a definir-se sobre interessos particulars i a veure néixer, després d'ella, altres organismes semblants. El Moviment Socialista de Catalunya creu que allò que cal no és fer nous organismes sinó refundre els existents i crear consecutivament una nova ordenació política. Creu que això és possible solament, convocant una àmplia Conferència Nacional Catalana, la qual decidiria els objectius de lluita del nostre poble i elaboraria el pla polític que pot assolir-les. Obtindríem així la veritable Assemblea Nacional capaç de mobilitzar avui l'interès i la voluntat de tot Catalunya.

El recent manifest de la Alianza Nacional de Fuerzas Democráticas i els partits i organitzacions de la qual constitueixen avui el recolzament polític del Govern de la República reconeix i accepta l'actitud de les puxances aliades. En renunciar a l'establiment automàtic de les institucions de la II República i consentir plaçar de nou la qüestió espanyola en el terreny d'una consulta popular, efectuada amb totes les garanties democràtiques, la Alianza busca un camí que ens tregui d'un carreró sense sortida. Carreró en el qual ens han situat les condicions de la situació internacional que hem assenyalat, i la incapacitat dels Governos exiliats...

La fallida de la il·lusió legalista relacionada amb el desenvolupament de la situació internacional

LES il·lusions que facabament de la guerra provocà i la constitució dels Governos exiliats, motivaren que tota l'acció de l'antifeixisme espanyol es concentrés formalment en creure fatal l'eliminació automàtica del règim de Franco i la seva substitució pels organismes de la II República. És indubtable, però, que dos anys d'experiència, i sobretot la nota de març darrer de les tres potències més directament interessades en el nostre plet, — afirmant la posició de no reconeixement de les institucions expulsiades per l'agressió franquista i plaçant el camí de solució en una acció de l'Interior que, a través d'un règim transitori restablís les llibertats democràtiques i efectés una consulta popular — han obligat els partits i organitzacions sindicals, representats a l'A.N.F.D. de Madrid, a sotmetre's a aquesta actitud.

Les realitats internacionals de darreries de 1946, no són les que preveiem en el moment de l'alliberació d'Europa. Avui, la nova situació que s'ha vingut desenvolupant, ha fet perdre eficàcia a les nostres reivindicacions, plantejades com una restauració que ens devien els Estats victoriosos. El nostre problema es precisa ara, no entorn d'un plet jurídic, sinó en funció d'un pla de reajustament econòmic i polític de les zones

d'influència en què han anat derivant, finalida la guerra, els compromisos per la victòria. La mateixa preparació dels tractats de pau entre vencedors i vençuts, demostra palesament que són discutits i elaborats més amb la preocupació d'organitzar aquestes zones, que no pas sola el signe d'un judici entre vencedors i vençuts. I el nostre país — com tots els altres — no pot sotmetre's a les condicions geogràfiques, econòmiques i polítiques que graviten sobre la seva actitud. Exteriorment, pel que fa referència al seu encuadrament en la zona occidental europea. Interiorment, pel que aquest fet comporta d'obligacions democràtiques.

En tot cas, la posició legalista ha reduït el seu combat tardà a una simple consideració de dret internacional. Ha abandonat totes les grans possibilitats d'impulsar a la lluita l'opinió de l'Interior quan el ressò de la caiguda dels règims feixistes d'Europa feia sentir la seva inconvertibilitat al franquisme. Agents de l'evolució del combat interior, inadaptables a la situació internacional, les institucions de la II República havien de veure's refusades per les puxances estrangeres i depassades per l'actitud de les forces de l'Interior que s'han definit entorn d'una solució pròpia.

Les forces democràtiques espanyoles de l'Interior renuncien a la posició legalista

El recent manifest de la Alianza Nacional de Fuerzas Democráticas i els partits i organitzacions de la qual constitueixen avui el recolzament polític del Govern de la República reconeix i accepta l'actitud de les puxances aliades. En renunciar a l'establiment automàtic de les institucions de la II República i consentir plaçar de nou la qüestió espanyola en el terreny d'una consulta popular, efectuada amb totes les garanties

democràtiques, la Alianza busca un camí que ens tregui d'un carreró sense sortida. Carreró en el qual ens han situat les condicions de la situació internacional que hem assenyalat, i la incapacitat dels Governos exiliats...

Aquesta actitud de les forces democràtiques de l'Interior no significa cap abandon del principi de la voluntat republicana, que és afirmada explícitament

(Segueix pàgina 3)

El company Serra i Moret es acomiadat triomfalment

pels catalans d'Amèrica

La Universitat de Lima el nomena Doctor Honoris Causa

La majoria d'agrupacions el nomenen Delegat a Europa

De passatge cap als Estats Units on s'ha traslladat per a complimentar els compromisos contrets prop d'Universitats i altres centres de la cultura nord-americana, el nostre company Manuel Serra i Moret ha estat objecte de fervents testimonis de simpatia per part dels compatriotes exiliats, d'entitats oficials i personalitats representatives de les Repúbliques americanes.

Heus ací el seguit d'actes organitzats en honor del nostre company, actes de comiat puix que el company Serra i Moret es traslladarà directament dels Estats Units a França:

ARGENTINA. — Banquet de 300 comensals organitzat pel Casal Català de Buenos Aires. Banquet de Comunitat Catalana de l'Argentina. Nomenament de Delegat a Europa. Vi d'honor del « Centre Republicano Español ». Banquet del Centre Balear. Actes de comiat de l'« Insti-

tuto de Estudios Economicos », de l'Associació d'Assurances, comiat dels socialistes catalans, del « Montepio de Montserrat ». Comiat de catalans i del Col·legi d'Advocats de Ro-ario. Comiat dels catalans de Mendoza, amb un xampany d'honor a l'acordem. Comiat de catalans bascs i gal·les a Córdoba.

URUGUAI. — Banquet de l'Agrupació Catalana. Nomenament de Delegat a Europa. Acte de comiat dels socialistes catalans. Comunicació de comiat oficial del Casal Català de Montevideo.

NILE. — Presidència amb Margarita Xirgu i el diputat xilè, ex-president del Congrés, senyor Santandreu, en l'acte dedicat a la Dinya de la Dona Catalana. Banquet del Centre Català de Santiago. Banquet de l'Agrupació Patriòtica Catalana. Nomenament de Delegat a Europa.

Visita de la premsa xilena. Banquet del Moviment Socialista de Catalunya. Vi d'honor dels bascos de Xile. Visita a diversos ministres xilens. Comiat oficial d'Espanya Republicana de Catalunya. Berenar de comiat dels intel·lectuals catalans de Xile.

PERU. — Rebuda organitzada per catalans, bascos, gal·les i espanyols. Banquet al « Centro Republicano » de Lima. Dinar amb el Vice-President de la República, Doctor Chavez, i companyat d'un grup de polítics peruans. Conferència a la Universitat de Lima. Homenatge estudiantil. Nomenament de Doctor Honoris Causa de la Universitat de Lima

COLOMBIA. — Recepció de catalans, bascos i gal·les. Conferència a la càtedra d'Economia de la Universitat de Bogotà. Conferència a l'Aula Magna de la Universitat. Vi-

sita a l'ex-President de la República, Eduardo Santos. Visites de comiat a diverses personalitats polítiques colombianes. Acte de comiat de diversos espanyols, entre els quals Luis de Zulueta. Banquet de comiat de la Comunitat Catalana de Colòmbia, ofert pel president Dr. Antoni Trias. Discurs de Serra i Moret sobre la política nacional catalana. Acte de comiat dels socialistes catalans.

VENEÇUELA. — El Centre Català el nomena Hoste d'Honor. Conferència al Centre Català. Conferència al Centre Basc. Conferència a la Universitat de Caracas. Conferència al Teatre Nacional sobre « Catalunya i la República Espanyola ». Conferència a la « Casa de Espana » sobre « La confederació ibèrica ». Banquet del Centre Català i nomenament de Delegat a Europa. Banquet de comiat dels socialistes catalans.

MÈXIC. — Programa provisional Data d'arribada: 10 de setembre.

Presidència dels actes de 11 de Setembre, organitzats per l'Orfeo Català. Sopar d'homenatge del Consell Directiu de la Comunitat Catalana. Conferència de la premsa mexicana i internacional. Intervius. Actes organitzats pel Moviment Socialista de Catalunya. Acte de comiat del Partit Socialista Català. Actes de catalans, bascos i gal·les. Conferència al Palau de Belles Arts organitzada pel Ministeri d'Educació i l'« Instituto Europeo-Mexicano de Relaciones Culturales », presidida per Rafael Altamira, sobre « Las doctrinas económicas a través de la Historia ». Conferència organitzada per Comunitat Catalana i patrocinada per la Universitat Nacional i l'« Escola Nacional d'Economia de Mèxic », sobre « La reconstrucció econòmica dels pobles hispànics » presidida per Luis Nicolau d'Oliver, Embaixador de la República Espanyola a Mèxic. Banquet de comiat. Sortida cap als Estats Units.

El Congrés Mundial d'Estudiants

Declaració conjunta de la FNEC i de la EIA

Se'n prega la inserció de la següent nota:

« En la segona quinzena d'agost ha tingut lloc a Praga un Congrés Mundial d'Estudiants. L'actitud de la pretesa Delegació espanyola exigeix que els representants de « Euzko Ikasle Alkartasuna » (Confederació d'Estudiants Bascos) i de la Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya, que hi han assistit oficialment mandats per llurs organitzacions, facin públics els següents fets a fi d'evitar tergiversacions possibles.

I. — Els elements que a Praga s'irrogaren la representació total dels estudiants republicans antifranquistes sense estar avalats per cap Organisme oficial de la República, representaven de fet únicament una tendència política determinada, minoritària a l'exili i a l'interior. L'ur presència a Praga sense participació d'altre ideologia, ha perjudicat més que no ha beneficiat la causa antifranquista, justificant davant del món una de les fórmules preferides de la propaganda de Franco.

Els membres d'aquesta Delegació espanyola que s'atribuïen la representació dels estudiants catalans portaven només la d'un reduïtíssim grup d'exiliats, sorgit darrerament al si de la F. U. E., sense cap relació amb l'Organització que a l'interior agrupa tots els estudiants de Catalunya. Els suposats representants dels estudiants bascos es reclamaven d'una organització avui inexistència i totalment desconeguda en la lluita clandestina.

Els delegats de la F. N. E. C. i de la E. I. A., en canvi, representaven d'una manera directa i principal a més de la majoria dels estudiants en exili, les organitzacions clandestines. En efecte, companys de l'interior assistiren al Congrés expressament enviats pels Comitès Exe-

cutius de les mateixes. L'autenticitat de llurs credencials fou certificada pels Governos de Catalunya i Euzkadi.

II. — La Delegació espanyola pretengué que s'integrassin a ella les autèntiques representacions basca i catalana. D'acord amb les instruccions rebudes, basades en el caràcter cultural del Congrés, els delegats catalans i bascos exigiren participar-hi entant que Delegacions nacionals, proposant no obstant, constituir un Comitè de Coordinació per tot el que fes referència a la lluita dels universitaris contra Franco. L'afer, hargament debatut quedà pendent de decisió del Consell de la Unió Mundial d'Estudiants en aquest Congrés constituïda.

III. — La Delegació espanyola, que sense cap dubte, no estava a l'alcada de la representació que pretoria ostentar, es limità en les seves escassíssimes intervencions a condemnar el règim de Franco únicament en l'aspecte polític, actitud inadequada en un Congrés universitari.

Tenint en compte aquesta realitat, i a petició dels autèntics representants bascos i catalans, el Cap de la Delegació francesa presentà al Congrés una moció de protesta contra la persecució de les nostres llengües i cultures nacionals. Aquesta proposició, ben acollida de bell antuvi per l'assemblea, provocà una violenta reacció de la Delegació espanyola que aconseguí la refusar apojant-se sobre una majoria més atenta a les consignes polítiques que als problemes culturals.

Paris, sis de setembre del 1946

Per la « Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya » i Heribert BARRERA, Nuria PISUNYER, Francesc SIRVERT, Per la « Euzko Ikasle Alkartasuna » i J. J. de BERISTAIN, Inaki de RENTERIA, Teodoro de AGUIRRE.

« Llibres de l'Exili »

« Camps de concentració » (1)

DE N. MOLINS I FABREGA, DIBUIXOS DE J. BARTOLI

La tragèdia que ha viscut i viu encara el nostre poble, ha ofert prou matèria als nostres escriptors i dibuixants per a ésser recollida i plasmada amb tota cruïda en el paper.

Un dels aspectes més apassionants d'aquesta època de capgirament de totes les valors morals, és l'existència dels grans presidis moderns anomenats camps de concentració.

Sola aquest signe, Molins i Fabrega i Bartoli, han editat un llibre, a Mèxic, en el qual recullen un seguit d'imatges de la vida que han menat els patriotes del món sencer, en el període en què els enemics de l'libertat han sotmès munt de pobles d'Europa i del món sota el jou de la barbàrie. Camps de concentració; dolor física i moral immenses; separació dels éssers volguts; afanys comuns en la dolor comuna.

Si ens preguntaven què teníem d'escollir, per a mesurar-ne la valor, entre els dibuixos o el text del llibre, ens sentiríem força compromesos, ja que l'un és el complement perfecte de l'altre.

Els dibuixos us fan veure, com un mal somni, aquelles barraques, apropiades per a

guardar-hi els irracionals més que per a servir d'estatge als humans: homes espellifats de mirada febril, dones víctimes del raquitisme, sostenint en llurs braços febles el fillot, més feble encara, amb esguard dolç, malgrat el dolor punyent que les afligeix. Tota la gama de misèria que encloïen aquells poblats de barraques envoltats de filferrades, vigilats de dia i de nit per gent armada.

Molins i Fabrega ha subratllat aquestes imatges, amb una prosa densa i vivent. La seva ploma ha reemplaçat el bisturi implacable obrint de nou la carn torturada i l'esperit adolorit dels internats. El seu text ens fa sentir esgarrifances en reviu tota la dolor i la misèria viscuda per milers i milers d'éssers, de germans nostres, pel sol delict de creure en la llibertat.

El llibre de Molins i Fabrega i J. Bartoli, és un document que servirà per a mostrar a les generacions que vindran, fins a quin punt fou dur i implacable el combat que l'home a menat per a poder conservar l'ideal preuat per la defensa de la personalitat humana.

J. A. (1) Edicions Ibèria, Mèxic.

« Las Juventudes de Catalunya »

Els amics de la J.E.R.E.C. i d'Estat Català, encara tenien il·lusions. Sabien potser ja que les J.S.U.C. no eren realment socialistes, però es creien que potser si que eren de Catalunya. Sans, delegat de la J.E.R.E.C. al Consell Mundial de la Joventut Democràtica, s'esgargamella procurant obtenir la representació nacional de Catalunya. Gairebé tots els delegats ho acceptarien. S'hi oposa el camarada Gallego, comunista que ha oblidat el dret d'autodeterminació dels pobles, com ha oblidat que, essent comunista, no pot decorosament dir-se socialista.

I sabeu qui, recolzant a Gallego, s'oposa també a la representació nacional catalana? Les J.S.U.C., que afirmen sense donar-se'n vergonya, que Catalunya no hi té dret i que ha de sentir-se representada per un comunista espanyol.

Entenem-nos doncs, i sobretot que en prenguin bona nota els amics de la Joventut nacionalista i republicana. A vegades no convé ni començar el lluitig amb certes companyies.

No són socialistes, els que neguen el dret d'autodeterminació dels pobles i no aprofiten totes les ocasions per a manifestar-lo.

Unificats? Ni parlar-ne. I de Catalunya? No, són catalans els que neguen el dret de Catalunya a la representació nacional.

I Joves? Potser si que els en queda algun... Fins que no s'entri de quina és l'actitud dels seus dirigents.

Fons permanent de sosteniment a la Resistència

DESENA Llista de donatius

- Total anterior, 211.104 francos
H. G. Mestre, 300; J. Robert, 500; Eduard Soler, 50; B. Torner, 260; J. R., 7.000; M. Ballester, 400; L. Amatell, 150; A. Solà, 400; A. Puertolas, 500; M. M. 10.000; Pere Escuer, 150; J. L. 850; Seccio M. S. de C. de Figeac, 1.000; Pere Camprubi, 100; J. sep Gonzalez, 120; A. Reboll, 100; A. Vergés, 50; S. Serra, 200; J. E., 100; Antonia 68; R. Pons, 200; Uns companys de l'Indre, 500; A. F. D. de Ste. Afrique 68; J. Quer, 100; Marga Miró, 100; Adolf Bueso, 100; T. Mitrani, 120; M. Sabadell, 350; Jaume Moreta 100; Seccio del M. S. de C. del Gers, 1190; J. Rio, 100; Dr. Solanes, 100; J. M. Tarafa, 500; J. Planes, 30; J. Gatell, 50; B. Joven, 100; J. Buscatells, 400; R. Gilart, 50; Agustí Simo, 50; Ferran Bouillet, 100; C. Forcada, 50; Joan Vallverdú, 50; Miquel Jaime, 500; Salvi Torrent 2.000; Pere Serra, 100; Un de Reus, 40; J. Xiqué, 100; I. Niques, 150; A. Campos, 150; A. Feca, 250; Amadeu Oliva, 1.800; A. T. 160; A. Pifarre, 1.000; Un de Lleida, 1.000; P. E. 240; Jaume Arquer 500; M. Pla, 40; J. Rosinach 500; Junoy, 100; S. Ric, 100; A. A. 50; P. Pl. 1.425; X. X., 200; Ali bés, 100; J. C. 200.

Total fins a la data: 248.215 frs.

(Ve de la pàgina 4)

una convivència sense mutues ingerències entre l'Estat espanyol republicà i la República catalana, els nous polítics de Catalunya sabran cridar el poble català a la defensa del seu règim i de la independència de la pàtria.

La democràcia catalana amb el fusell a les mans sabrà dir quin és la voluntat de Catalunya. I el problema català serà llavors considerat per les cancelleries com un problema internacional que caldrà resoldre segons la voluntat catalana, com creuen que han de ser resolts pels seus nacionals els problemes dels altres pobles que han estat dominats pels Estats totalitaris.

Jordi ARQUER

Un altre boto de mostra

Al Congrés Mundial d'Estudiants, a Praga, hi assisteixen dues veritables representacions nacionals: la de Catalunya i la d'Euzkadi, degudament avalades pels Governos respectius i amb representacions dels estudiants de la F.N.E.C. i de l'E.A. Dels estudiants, no ho oblidem, que fa uns quants mesos descadenaren a Barcelona els primers actes de violència contra Franco.

La delegació de la F.U.E. no hi assistí. En canvi hi anà una nodrida colla de **proncis** comunistes que deien representar, al mateix temps, els estudiants espanyols, catalans i bascos.

Aquesta representació comunista feu el següent:

1. — S'oposà a la demanda de la F.N.E.C. i dels bascos per obtenir representació oficial en tant que representants de cultures nacionals — en un congrés cultural internacional.

2. — No contents amb això la delegació comunista feu refusar unes propostes presentades pel delegat francès condemnant la persecució de Franco contra les cultures catalana i basca.

I els catalans (?) i bascos (?) que anaven a la delegació comunista espanyola, votaren perquè es refusés la proposta que condemnava a l'opressor de llur terra per crims contra la pàtria i contra la cultura.

Ah! Però els delegats comunistes que no actuaren ni com a espanyols, ni com a catalans, ni com a bascos, votaven tots com un sol home, sempre que els iugoslavs o els russos proposaven qualsevol cosa. I votaven sempre contra de les propostes americana o belga, o anglesa, si els **tovarich** feien la senyal!

Bella manera de mostrar la independència de la nostra causa. Suposem que els estudiants democràtics d'arreu del món hauran informat bé en quant a l'esperit democràtic dels «soi-disant» delegats espanyols!

No hi té res a dir el Govern de la República?

Del dit al fet...

La premsa comunista de l'exili aconpleix amb persistència i tenacitat la seva campanya d'atacs contra el laborisme anglès, « primer causant de la perduració del règim de Franco », en el nostre malaurat país.

No volem tractar ací del paper dels laboristes i de l'Anglaterra en general sobre el problema de la successió del règim franquista car ja ho hem tractat oportunament i amb tota objectivitat.

Ara bé; com que la cosa s'hi presta i la « intransigència » russa en l'aplicació del veto ens permet de creure-hi, ens permetem de preguntar als « nostres » comunistes, si efectivament el Govern de la U.R.S.S. ha « tirat endavant » allò de què tant s'havia parlat, — suposem que ja ens entenen. — volem dir « allò » dels criminals de guerra de la « Divisió Azul ». Car tenim entès que s'havia tractat de l'extradició del general Muñoz Grande i d'una demanda de reparacions al general Franco.

Suposem que l'amistat d'en Peron amb el dictador espanyol i la cordialitat que el dictador argentí prodiga als dirigents russos no haurà predisposat el govern rus a un esperit d'oblit i de condescendència envers Franco i els criminals de guerra de la « Divisió Azul ».

Ben mirat, però, potser el cas de Muñoz Grande i dels seixanta mil soldats falangistes qui combatieren contra Rússia no es considera un fet prou important per a insistir-hi massa; o bé, potser la U.R.S.S. espera, que la democràcia i la llibertat regnin de nou a Espanya per a fer-nos a nosaltres les reclamacions dispensades avui a Franco, tal com ho ha fet a Itàlia, al govern de la jove República, pels comptes pendents de l'època mussoliniana que, fet i fet, no depassaven de gaire els greuges que Franco a fet a la U.R.S.S.

Si els « nostres » comunistes volien informar-nos...

Els homes i la política

(Ve de la pàgina 4)

Aristotel, que 300 anys abans J.C. escriu « La Política », i que, per bé que han passat segles i més segles, encara és actual, diu que « tot Estat és evidentment una associació, i tota associació no es forma sinó amb vista a assolir algun bé, perquè els homes, no importen quin siguin, i tenen, com a punt de mira, abastar allo que els sembla bo ».

Rafael Campalans, potser pensant en aquesta concepció aristotèlica de l'Estat, va titular el seu darrer llibre amb uns mots força suggestius: « Política vol dir Pedagogia ». Però dissortadament, son molta els polítics que no ho entenen així. I d'ací l'espectacle depriment que ens ofereix. Disbauxa, sidralisme, baladreig capelletes, vanitats, apetències personals en molts casos, manca d'estudi acurats de temes constructius, malversació d'energies i com sigui que Aristotel també escriu que la política no fa els homes, sino que els prental com la naturalesa els hi dona, no ha d'estranyar a uingu que fem la nostra atenció en els homes que es lliuren a una idea, encara que aquesta idea no sigui compartida totalment pels qui ens lleixen, i que també nosaltres sovint critiquem.

Certament que els homes, en agrupar-se, ho fan empesos pel desig d'aconseguir un millorament en la vida, però així mateix aquest millorament no serà possible, cas de no saber anteposar l'interès col·lectiu a les miras personals. Malaguanyats els esforços dels qui es baten desinteressadament, si no troben escalf en els capdavanters, perquè, ja ho veiem com son de lents els progressos de benestar en la vida col·lectiva. Ta mateix és una ben gran dissort que, per tal d'aconseguir un avenç, siguin necessaris cataclismes provocats per les forces del mal que enterboleixen les relacions entre els pobles, que ara malden per a desfer-se del tràgic llast de la guerra passada. No voldria pas que em prenguessiu per un pessimista, puix que per temperament, soc optimista. De tota manera, el meu optimisme no m'acclua els ulls ni m'enfosqueix l'enteniment al punt de no veure els obstacles amb què hem de topa. D'home sagaç i previngut, és saber percebre els obstacles i correr darrera els problemes, donant solucions escalents; mai el l'« dir los tancants » en una torre de vori, allirant a tort i a dret que la causa de tots els mals recau en la burgesia i la cleregia. Ací s'escau recordar les paraules d'Einstein dites en ocasió de la seva visita al Sindicat Mercantil, de Barcelona, el 1923 (que reproduïm en un altre capítol d'aquest llibre), que recomanava als treballadors sabessin destruir allo que de bo i dolent hi ha en el sistema capitalista. « Si saben fer aquest destriment amb sensatesa — digué Einstein —, ja sereu a la meitat del camí ».

Joan Compte, ha mort

De Mèxic ens arriba la nova de la mort del company Joan Compte.

Actiu militant socialista, un dels fundadors del Partit Socialista Català i membre del Consell Directiu de la Federació de Banca i Borsa de la U.G.T. de Catalunya, Joan Compte compregué, de bell antuvi, la necessitat del reagrupament del socialisme català en un sol organisme àgil i combatiu. Per això fou un animador entusiasta del Moviment Socialista de Catalunya.

« Endavant » i el M. S. de C. reten homenatge al company Joan Compte i envien el seu testimoni de condol a la seva família i als companys que, a Mèxic, han perdut amb ell un valuós suport i un bon company.

Recordar els nostres morts, anar entristits als sepulcres i col·locar damunt les tombes uns ramells de flors, és un deure, però no basta. Dels que foren n'hem de saber extreure'n l'essència, tot allo que d'im-moritor tenen, mes no podem oblidar mai, que la nostra comuna no és de lamentacions, sino d'escomesa; i que del passat alligoador, n'hem de treure la fortitud per a les lluites del present i del futur. Estudiar el pensament i les idees dels homes que actuaren en èpoques remotes, ja ho fem en alguns capítols d'aquest llibre de la nostra millor manera, però bé que pensant que el passat no és certament pas una fita. Els fets a venir seran durs, voltats de perills, i ens hi hem d'encarar amb gosadia, però també amb serenitat. De manera que no hem d'esbandir, sino aglutinar. I si en el nostre camí ens toquem amb un home que sàpiga actuar amb desinterès, sigui quin sigui la seva idea o filiació política, sempre dins del marc del liberalisme i de la democràcia, no l'hem d'esguardar amb urc, sino amb simpatia i comprensió, perquè la seva actuació ens pot servir de molt.

Heusací perquè, en aquest volum, tenim interès en presentar al lector a aquest estol de lluitadors « brandats », que es fan estimar perquè en alguns aspectes de la seva vida, atzorosos per cert, hi ha un evident contrast amb la que menen més de quatre nonvinguts, que despleguen una terbolta actuació i que, de no estar alerta, poden posar en perill la llibertat i els valors morals del nostre poble.

Pere FOIX

Els socialistes coordinen l'acció per l'enderrocament del franquisme

En el curs de les sessions que la Conferència Socialista Internacional destinà a l'estudi del problema espanyol i de l'acció addient a realitzar per a precipitar la caiguda del franquisme, es prengueren les següents resolucions: « Reclamar de la O.N.U. l'acceptació de la proposta de la comissió d'enquesta i el trencament subsegüent de les relacions diplomàtiques de tots els membres de les nacions unides amb el règim de Franco. Estimular tota acció internacional capaç de determinar en el termini més breu l'ensofament d'aquest règim. A aquest fi s'ha acordat que cada partit socialista gaudeixi de la màxima llibertat en l'aplicació de tots els mitjans que es considerin útils per a

decidir els governs a precipitar l'acció de la O.N.U. i, en cas necessari, de completar aquesta acció per les mesures econòmiques que comporta, assegurant-li promptitud i eficàcia. »

Aquesta reunió, amb miras, per altra part, a la concreció d'una base per a la unitat del socialisme de tot el món, ha tingut un caire privat. En ella, ultra la presència d'una delegació socialista peninsular, hi assistiren representants dels partits socialistes de França, Anglaterra, Àustria, Bèlgica, Dinamarca, Estats Units, Finlàndia, Holanda, Hongria, Itàlia, Luxemburg, Noruega, Suècia, Suïssa, Txecoslovàquia, Bulgària i Grècia.

Els psuquistes d'Angulema confonen el Casal Català amb una cel·lula comunista

Ha arribat a coneixement nostre l'actitud escandalosa d'elements comunistes del PSUC, els quals, erigint-se en dictadors en el si del Casal Català d'Angulema, han refusat l'ingrés de compatriotes nostres en aquell Centre, pel sol fet de no combregar amb les rodes de molí del PSUC.

Aquesta conducta dels que re-

fusen tot principi de llibertat i de convivència en un Centre que té com a finalitat el manteniment de la cordialitat entre els catalans exiliats, no pot perdurar sense ocasionar greus perjudicis a aquella entitat. Correspon als catalans de tots els matisos, agrupats en el Casal Català, de posar remei a aquest estat de coses.

El Casal Català no és obra dels comunistes i, per tant, no tenen prou drets per a imposar llur dictadura. El Casal Català és obra conjunta de tots els catalans antifranquistes i, per tant, en ell duen prevaldre els esmentats principis de respecte mutu i de democràcia.

Esperem que la rèplica no es farà esperar i que els catalans exiliats d'Angulema sabran fer respectar els principis pels quals, sense distinció de pensament polític, han bastit el Casal Català.

« Endavant » de Mèxic

NOTIFIQUEM ALS NOSTRES LECTORS QUE TENIM A LLUR DISPOSICIO EL PRIMER NUMERO d'« ENDAVANT » DE MEXIC.

Les demandes seran satisfetes contra l'envio de 10 frs. que pot ésser-nos fet per mitjà de segells de correu, a la Redacció d'« Endavant »:

13, rue du Pardal, Perpignan, (Pyr.-Or.)

Vida del Moviment

Tolosa

En la darrera reunió celebrada per la Delegació tolosenca del M. S. de C., en la qual acudiren nombrosos els militants, es portà a cap la renovació del Comitè de la Seccio. Aquest ha quedat constituït de la següent manera: Secretari Polític, A. Tomàs; Secretari adjunt, M. Miquel; Secretari Sindical i de Relacions, A. Bueso; Secretari de Propaganda i Premsa, E. Morell; Secretari d'Organització i Ajut, S. Ric i Marga Miró; Secretari Administratiu, A. Bagües; i Tresorer, J. Riu.

Demanam noves

Preguem als companys que puguin donar-nos noves de Lluís VALLVERDU, conegut per « Polla » de Lleida, ferit en el front de Llevant i impossibilitat del braç esquerre, que sojornà un cert temps en el camp d'Argelès, de voler fer-les arribar a Ramon TEIXIDO, 5, rue Saint Eloi, Fourchambault, Nièvre.

Per una Conferència Nacional Catalana

(Ve de la pàgina 1)

en el manifest. Significa que aquesta voluntat republicana haurà de guanyar-se altre cop a l'interior. I és a aquest combat per la nova República que Catalunya ha de aportar tot el seu impuls, donant-li un sentit profundament renovador.

La renúncia a la restauració automàtica de la Constitució del 1931 deixa, però, sense garanties l'Estatut

CATALUNYA, doncs, ha reconeixent la necessitat de l'actitud que ha adoptat la Aliança Nacional de Fuerzas Democráticas de España, ha de constatar, però, que aquesta nova posició de la democràcia espanyola deixa en el buit la defensa dels drets del nostre poble. Aquests drets, en efecte, havien estat assegurats fins ara, només, per la solidaritat conjunta envers les institucions de la II República, les quals, a l'ésser automàticament reinstaurades havien d'assegurar-nos, com a punt de partida, l'Estatut autònom garantit per la Constitució.

La necessitat de la situació transitoria no implica la col·laboració de Catalunya

CATALUNYA, a la capdavantera en el combat contra el franquisme, continuarà coordinant el seu esforç anti-feixista amb el de la A.N.F.D. Tot i reconeixent la necessitat de la situació transitoria i afirmant que no l'obstaculitzarà en les formes preconitzades per la A.N.F.D., és a dir, sempre que garanteixi el retorn a les llibertats democràtiques i la lliure consulta a la voluntat popular, no podrà col·laborar en cap règim de transició que impliqui un desconeixement de la personalitat col·lectiva del nostre poble. Donats els perills que aquesta situació pot presentar per a l'afirmament d'aquesta personalitat, garantida fins ara per l'Estatut, els organismes polítics i sindicals catalans es declaren disposats a lluitar mancomunadament pel reconeixement dels drets col·lectius del nostre poble i en defensa de les llibertats democràtiques. L'actitud catalana, però, no és la de tancar-se en una posició defensiva, sinó la de projectar-se per a oferir als altres pobles peninsulars les formes de convivència que són consubstancials amb la nostra història i amb la nostra voluntat. Per tant, nosaltres creiem que els organismes polítics i sindicals de Catalunya han de comprometre's a defensar conjuntament, en el procés polític que la caiguda del franquisme obrirà a la Península, la solució federalista al plebiscite.

La estructura federativa de la nova República que s'ha de guanyar: la Tercera República.

Catalunya ha de retrobar-se com a poble

CATALUNYA torna a trobar-se, doncs, legalment orfena, i al nostre entendre només podrà vèncer aquesta conjuntura històrica si fa un gran esforç de retrobament. El nostre poble té el deure d'agrupar-se per a la defensa dels seus drets. Per això, creiem que, afirmant la seva voluntat de no col·laborar a qualsevol situació que no reconegui aquests drets, ha de reivindicar en la Institució presidencial el símbol de la nostra personalitat col·lectiva, entorn de la qual reunirà totes les forces per a la defensa d'aquesta personalitat en la difícil conjuntura que s'apropa. El nostre poble serà, així també, la veritable reserva de l'esforç republicà, mantenint-li una continuïtat i una garantia de no adreçament, puix el principi republicà és consubstancial amb l'afirmació nacional i amb el desenvolupament de les nostres inquietuds socials.

Així doncs, Catalunya unida en una missió de poble, es compromet a conquerir la nova República, la Tercera República, a la qual haurem donat el contingut i la forma federativa, que és la única capaç de garantir l'estabilitat democràtica arreu de la Península.

L'actitud comunista, al servei d'interessos estrangers, només pot contribuir al manteniment del franquisme

UNA de les dificultats per a aconseguir aquest retrobament unitari pot ésser la posició que ja s'ha manifestat en les organitzacions comunistes i que, motivada per interessos aliens sinó contraris als del nostre poble, fan ara d'aquest partit el defensor ultrancer de la II República i de les institucions exiliades. Al difamar brutalment l'actitud que la Aliança Nacional de Fuerzas Democráticas assegura necessària per a assegurar els sofriments del poble espanyol i dur-lo al retrobament democràtic, el Partit Comunista i la seva secció catalana P.S.U.C., no ho fa magut per cap sentiment republicà, sinó simplement al servei dels interessos soviètics. Intenta aprofitar el nostre plebiscit, dificultant-ne tota solució — per

a pertubar la reorganització democràtica de l'occident europeu. No costa gens de recordar la Història per a veure que l'oportunitisme comunista pot arribar a pactar amb el feixisme, i que són els comunistes espanyols i els seus delegats a Catalunya, els que eridaven a les seves rengleres, des de la Unió Nacional i l'Aliança Catalana, no solament a monàrquies i forces de dreta, sinó també als falangistas de buena fe i als militars i requetés.

En afirmar una clara posició catalana de no col·laboració a la gestió del règim transitori, — tot i considerant-lo necessari, donada la situació interior i internacional, — creiem, però, que cal diferenciar-la netament de la maniobra comunista. Comprometria internacionalment la nostra victòria qualsevol mena de solidaritat amb aquesta maniobra, ja que només serviria per a utilitzar l'actitud de Catalunya com a element de perturbació a tot intent d'estructuració democràtica d'Europa. Ara bé, aquesta organització continental és per nosaltres la única forma de convivència que, a l'èixer la integració peninsular, garantiria permanentment la condició democràtica de la nostra vida interior.

Catalunya, a l'avançada de la Tercera República

ES per a una empresa d'ambició històrica, de profund desenvolupament de les energies populars, al servei d'una missió que expressi la voluntat de tot un poble, que creiem necessària la reunió, sota l'advocació de la Presidència de Catalunya, d'una Conferència Nacional Catalana que defineixi i garanteixi aquesta voluntat.

En aquesta Conferència, nosaltres afirmem que la fallida de la II República tindrà un sentit progressiu si obre el camí a la Tercera República donant el seu sentit federalista a la nova República i mobilitzarà totes les seves forces fins a realitzar aquesta ambició.

Bases polítiques d'acció comuna

El Moviment Socialista de Catalunya proposa mancomunant l'acció dels catalans sobre les següents bases polítiques:

1. — Desenvolupar, per tots els mitjans, la lluita antifranquista.
2. — Facilitar també tota acció progressiva que tendeixi a l'anorrenament del franquisme, a l'establiment de les llibertats democràtiques i a la consulta de la voluntat popular, — sense col·laborar, però, en cap situació transitoria que no respecti la personalitat col·lectiva dels catalans.
3. — En la nova conjuntura política, defensar aquesta personalitat col·lectiva aglutinant-se entorn de la Institució Presidencial que avui la simbolitza.
4. — Preconitzar a la Península la interpretació federativa i republicana de la convivència entre els pobles d'Ibèria.

Conferència Nacional Catalana

1. — El Moviment Socialista de Catalunya, que reconeix l'esforç efectuat ja pels organismes unitaris existents — Consell Nacional de la Democràcia Catalana, Solidaritat Catalana i « Aliança Nacional de Fuerzas Democráticas », en la qual hi han les forces sindicals —, creu que son aquests organismes els més indicats per a iniciar una presa de contacte entre ells, que preludeixi una completa entesa.

2. — El Moviment Socialista de Catalunya, proposarà, doncs, als organismes als quals està adherit, que comencin les converses per aconseguir aquest objectiu.

3. — Una vegada afirmada la voluntat d'entesa dels tres organismes unitaris, aquests s'adreçaran a la Presidència de Catalunya per a què convoqui una Conferència Nacional Catalana, composta dels diputats al Parlament de Catalunya, forces polítiques i sindicals i representacions personals i col·lectives de l'interior i de l'exili.

4. — Aquesta Conferència tindrà caràcter d'Assemblea, en la qual seran examinats tots els problemes de l'hora present i en ella es fixarà l'actitud comuna del poble català, amb la idea de reunir tota la força de Catalunya com a poble i de cercar el millor camí per a defensar la seva llibertat.

El Moviment Socialista de Catalunya, conscient de la gravetat del moment, no voldria que aquesta iniciativa fos interpretada al servei de qualsevol egoisme orgànic, ja que respon a les exigències que tots sentim i que nosaltres hem intentat expressar.

Pel Moviment Socialista de Catalunya

El Secelaziat

Beziers homenatja Pau Casals

El Mestre és nomenat « Ciutadà d'honor » de la Vila

El propassat dia 15 de setembre ha estat pels catalans exiliats una jornada memorable. L'homenatge que la vila de Beziers dedicava a Pau Casals no era solament un homenatge a l'artista excel·lent, sinó, i sobretot, a la dignitat patriòtica del Mestre i, al mateix temps, el reconeixement abrandat de la causa nostra i l'exaltació corresponent de la redempció del nostre poble.

L'acte de Beziers no fou, com tants d'altres actes celebrats a l'exili, una ocasió d'aplegament de catalans en un medi exclusivament català, sinó, un acte d'interpenetració espiritual entre catalans i francesos davant la grandor de la causa de Catalunya. I, a més, una sentida expressió de desgrecge envers aquells que, sortint d'un combat èpic, vençuts i abandonats de tothom, conegueren les agrors dels primers anys d'exili, agrors que no eren totalment inevitables i que nosaltres volem oblidar voluntàriament.

Tant l'acte oficial d'homenatge al Mestre com el programa artístic, confeït amb tacte i sentimant, revestiren una gran solemnitat i foren, aixímateix, d'un esclat inoblidable.

Ens complaen a remarcar les representacions d'estaments variats de la política, de la cultura i de les institucions oficials, tant catalanes com fran-

ceses i peninsulars. I sobretot, destaquem l'acte memorable en el qual el batlle de la vila de Beziers, M. Joseph Lazare, reté homenatge al Mestre amb paraula càlida i emocionada, nomenant-lo Ciutadà d'Honor de la Vila.

Destaquem, també, del programa de festeigs, tots ben reeixits, la participació de la Cobla Catalana de Perpinyà, de l'Esbart de Dansaires del Casal Català de Tolosa i, aixímateix, de la Coral « Deodat de Severac » i de l'Orquestra Municipal de Beziers.

La culminació d'aquests festeigs, la constituï la participació de Pau Casals, al costat de l'Orquestra Municipal, i les dues peces « Jota » i « Sardana », del Mestre, interpretades en soló.

Aquest acte memorable depassà en simbolisme qualsevolga de les manifestacions que hem tingut ocasió de presenciar a l'exili. Jornada memorable pels ciutadans francesos que vingueren a aplegar-se entre nosaltres i també dels peninsulars que s'integraren a la festa. I, per què no dir-ho, plena d'emoció pels catalans allunyats de la Pàtria, als quals, el Mestre, adreça mots altament significatius que cap de nosaltres no podrà deixar de recordar a l'hora del retorn.

V. C.

Lletre de Catalunya

La nova crisi del Govern de Franco

Des Dece Deats

Aquests dies Marín Artajo, ministre d'Afers Estrangers de Franco, ha fet una declaració a la premsa. Heus-la ací: De moment no hi ha crisi de govern. No obstant aquesta pot produir-se d'un moment a l'altre. De totes maneres, un esdeveniment d'aquesta natura no ens hauria de sorprendre. És una cosa que admetem en el quadre de les nostres previsions polítiques.

No podem afirmar que una declaració semblant sigui norma en la tradició política del franquisme, que amb tanta gelosia guarda els « secrets » de govern. Però, en aquesta ocasió, Marín Artajo tenia raons poderoses per a parlar als diaris, els quals s'han limitat a reproduir els seus mots sense fer-hi comentaris. Primerament perquè es tractava de facilitar les converses en curs a Londres, sobre el problema espanyol; converses de les quals el que menys podem dir-ne és que tenien lloc en un moment en què, com per casualitat, Giral, el Duc d'Alba, Ventosa i Calvell i un representant de Gil Robles, coincidien a arribar a la capital anglesa. En segon lloc, perquè el govern de Franco, per a fer front a tota eventualitat, sentia la necessitat d'avançar-se, anunciant abans que ningú, una crisi que no pot deixar de produir-se en un moment donat. El ministre d'Afers Estrangers cercava, per aquest camí, a prosseguir aquesta maniobra tàctica que la política internacional ha facilitat fins ara el franquisme: la de prendre la iniciativa quan es tracta de trobar un reemplaçant a Franco.

Veritablement, cal reconèixer-ho, la propaganda sorollosa que el comunisme ha fet a l'entorn del problema espanyol — propaganda ultrancer en la qual la sang ha estat invocada, tal com se'n fa menció en la lletra que Alvarez del Vayo ha fet pública i de la qual la premsa franquista se n'ha emparat amb satisfacció — consolida, de retop, el règim del tirà i justifica el zel homicida de l'aparrell policíac que es recolza damunt d'una població esgotada per les contribucions i per l'estat de misèria. Per bé que totom se sent enfastigat del règim franquista, ningú no voldria, però, veure ensangonar de nou el país. Aquesta és una veritat tant proverbial que tothom es pregunta quina raó estranya tenen els comunistes per a voler-la ignorar. El pitjor és que amb la intervenció dels comunistes en el Govern Giral, hom no comprèn, a l'interior, com la República pot substituir a l'actual règim sense guerra civil.

El mal ocasionat per la consigna « Franco o el comunisme », que per ambdós costats hom es plau a propagar, amb la secreta esperança de polaritzar en una de les seves extremitats la majoria del país, ha sotmès el poble en una situació angoixosa en la qual l'atentisme s'imposa per damunt de qualsevol decisió.

Caldrà, no obstant, que s'acabés amb aquesta miopia política que consisteix en dividir les forces de casa nostra en dos camps únics: comunistes o franquistes. Res més fals. Les dues concepcions totalitàries no tenen cap suport real en el país. Són fruit d'una mateixa situació de violència, d'ençà del 1936. Les seves forces que totalitzen la favor política a Espanya són els grups democràtics, dels moderats fins als socialistes. Es en aquestes forces, majoritàries en gran mesura, que el poble espanyol posa la seva confiança en l'alliberació, sense tardança, del jou franquista, per mitjà d'una solució que li permeti d'orientar-se vers la recuperació progressiva i pacífica d'una veritable democràcia de característica pròpia i europea. Aquesta esperança, que pot ajudar a realitzar l'Europa democràtica admetent, com és just, que entre Franco i el comunisme resta encara aquesta altra solució de llibertat tan cara als cors espanyols, que és la democràcia i de la qual les regles polítiques encara no han estat oblidades per l'opinió pública.

Quan la crisi de govern tindrà lloc, haurà arribat l'ocasió, per als democràtics de tot el món, de recolzar amb resolució la ferma voluntat dels pobles ibèrics de trobar, al marge de tota violència, el camí de la salut i de la independència, en una solució democràtica del seu problema.

Imprimeria LABAU
23 rue Mataba - Foeh, Perpignan
Tirage autorisé

L'ONZE DE SETEMBRE

A Catalunya

L'ONZE DE SETEMBRE d'enguany, ací a Catalunya, ha revestit una transcendència excepcional considerat en relació amb les anyades precedents. La cristallització de la unitat del poble català de l'interior entorn del « Consell Nacional de la Democràcia Catalana », ha produït com a resultat un acreixement de l'expansió dels catalans democràtics, en manifestacions diverses en el curs de les quals ha restat ben palesa la voluntat unànime dels catalans en el combat contra el franquisme ocupant i contra els descastats que el sostenen. I, aixímateix, la voluntat de fidelitat envers els destins gloriosos de Catalunya, destins que consisteixen essencialment en la llibertat total del nostre poble dins del quadre d'una justícia social completa.

A Barcelona i arreu dels pobles de Catalunya, ha estat àmpliament difós el Manifest editat pel C.N.D.C., i fidels a les orientacions donades amb temps, s'han produït actes d'un gran ressò qui, si més no, han servit per a demostrar als usurpadors del poder la impossibilitat de domar les inquietuds i l'ànima dels catalans, i a aquests, als que sofreixen en la carn i en l'esperit, ha demostrat que no estan sols en el combat, que darrera cada ciutadà hi ha la totalitat del nostre poble i la seguretat del triomf deslliurador que s'apropa.

La policia franquista s'ha mobilitzat. Hi ha hagut nombroses detencions. Però l'entusiasme dels que han anat de nou a raure a les presons, dels que sense temença s'han manifestat contra els enemics de les nostres llibertats, ha anat a portar un testimoni viu de solidaritat als que, de llargues anyades, resten reclosos esperant el jorn joïós de l'alliberació, que ja s'anuncia amb clarsors d'albada.

L'Onze de Setembre d'enguany — ho creiem amb un convenciment afermit pels anys de dissort que hem conegut — és el darrer que assenyalem amb característiques de lluita. El proper, l'Onze de Setembre que seguirà, serà una jornada de joia de generositat, però també de fermesa en l'acompliment de la justícia popular.

A la una del matí de l'Onze de Setembre, una bomba ha fet explosió en el local de l'Ateneu Obrer Martinenc, del carrer Besalu, ocasionant importants desperfectes. El local estava incautat per Falange.

A l'Exili

A PERPINYA

Els exiliats catalans residents a aquesta vila s'han aplegat en el Cementiri de l'Oest a fi de disposar un ramell de flors amb els colors nacionals catalans, en un monument que honora la memòria del President Companys i dels catalans morts a l'exili.

L'acte, organitzat pel Casal de Catalunya, atregué en gran nombre els catalans de la vila i les representacions oficials del M. S. de C. i de les organitzacions democràtiques exiliades.

Un breu parlament del President del Casal, senyor Alavedra, subratllat pel crit de « Visca Catalunya ! », acabà aquesta cerimònia que revestí l'expressió d'un sentiment de fidelitat envers els que ja no existeixen i envers aquells que a casa nostra sofreixen el jou franquista.

A PARIS

El Casal de Catalunya de París organitzà una vetllada commemorativa de l'Onze de Setembre. En ella parlaren els senyors Queno i Molaras i Massol i el nostre company Ambrosi Carrion.

L'assistència fou molt nombrosa.

A PRADES

La commemoració de l'Onze de Setembre ha revestit una significació d'unitat dels catalans i de fe en l'esdevenir de Catalunya.

Tingueren lloc actes diversos que la manca d'espai ens impedeix de ressenyar. Ens plau destacar, no obstant, els actes que portà amb gran certesa la Comissió Organitzadora, amb l'assistència del Mestre Pompeu Fabra i el senyor Pau Padró, Consellers del Govern de la Generalitat, i del Mestre Pau Casals, homenajat d'una manera escaient per la Cobla Catalana de Perpinyà. Aquests actes, en els quals participà la població pradenca, permetren recaptar una quantitat remarcable la qual fou destinada a l'hospital de la vila.

Remarquem la nota discordant dels elements del P.S.U.C. que refusaren de col·laborar en els actes, que no tenien altre sentit que el de commemorar d'una manera digna la data històrica de l'Onze de Setembre i l'aplegament en un acte de confraternitat de tots els catalans exiliats.

Els homes i la política

per Pere Jorja

L'escrit que publicuem a continuació és un fragment d'un llibre en preparació de Pere Jorja, titulat «Recordances. Homes de la C.N.T.»

EL NOSTRE AMIC Manuel Serra i Moret, en una carta datada a Buenos Aires el 12 de febrer del 1943, en deia: «...us voldria dir que no us allunyessiu massa de la vostra bruixola inicial que, amb lleugeres rectificacions, és per a mi la bona.» I en una altra carta del mateix amic, datada del 21 d'agost del 43, m'escriu: «Em pja el que em dieu dels amics de la C. N. T., de Mèxic, i veig que vareu copiar molt bé el que us deia de no perdre la vostra bruixola inicial. Sempre recordo el molt que ens avenim amb en Campalans i l'Alomar sobre aquesta matèria. És el que us deia abans: l'absència de programes definits, la suplia una sensibilitat molt aguda, que en matèria proletària és el programa màxim.»

No sé per quina associació d'idees els mots de nostre Serra i Moret m'han dut a la memòria unes línies que Victor Hugo deixà escrites en *Histoire d'un Crime* i que fan: «Il y a dans les grandes choses l'immobilité des statues et dans les choses basses l'immobilité des mannequins.»

Ben pensat, però, entre les paraules d'en Serra i Moret i les de Victor Hugo s'hi pot trobar una similitud, car una idea que hagi penetrat en el cervell del jove, difícilment es pot esbair ja assolida la maduresa. Sobretot quan la idea té com a puntals fets reals i es basa en entrats conceptes de llibertat i de respecte mutu. En aquest cas, la idea esdevé solida i té la fermesa de la roca que resisteix les embranzides de les onades. Ara bé, tota idea, com cada cosa creada per l'home, és susceptible de transformació, perquè res no és immutuable. El llarg i atzaros camí de la vida ens ensenya moltes coses que no pas els llibres i a voltes, les vicissituds de la lluita o el simple fet quotidià, ens aconsellen la flexibilitat. Flexibilitat, de cap manera, al nostre

entendre no ha de voler dir claudicació, sino estar amatents per tal d'evitar rebre massa sovint els cops de l'adversari i restar en situació de poder donar els nostres amb la despesa d'un mínim d'energies. Acollir amb simpatia un sistema de convivència que més que no cap altre afavoreixi la consecució dels nostres anhels, no ha de tenir la significança del nostre total lliurament a un règim que no sigui el nostre. Ha de representar purament i simple, aprofitar qualsevol avinentesa — lleis, dubtes, debilitats, etc. en l'adversari — per aferrar la nostra concepció ideològica i escampar-ne la influència, perquè com és la nostra, la creiem la millor.

Furgant una mica en el passat, garbellant en les nostres impressions d'antany, esguardant des d'aquesta atalaya de Mèxic la grandiositat de la lluita present i entrelligant-la amb les etapes de xocs cruentos que tingueren per escenari la nostra terra; en recordar homes i actituds del darrer quart de segle i en veure ara determinades avaluacions, sentim bategar amb força el nostre cor i en el nostre cervell s'hi agombolen les imatges dels grans homes, perquè els veiem com s'encairen amb els raquitos, els mancats, els curts de vista, els que no gosaven donar la batalla i cerqui-n eixopluc en la barraca que més els conyà, amb una mena d'enginy, molt e-caient en els vividors, que sovint s'engreixen, i més quan la tempesta es presenta amb furia.

Per la nostra formació espiritual ens decantem vers els que saben defensar un ideal amb embranzida i sense meditacions miserables, alhora que rebutgem els que acostumen a rebre's amb una rialleta a l'estil dels polítics ben peixats i que volen viure amb l'esquena dreta.

(Segueix pàgina 2)

Tot caminant

LLIBERTAT DE PENSAMENT

PER ENRIC BRUFÀU

UNA VEGADA era un escriptor que volia fer un conte. Feia temps que hi pensava, un treball tenaç d'intròs recio li descobria, poc a poc, el veritable caràcter del seu heroi, car el personatge central n'era un de bo de bo. Les característiques físiques que fins aleshores l'havien més seduit eren: uns bigotassos frondosos i de pel negre i brillant i també una mena de punta de llamp que sortia de la llumina de la nina d'uns ulls inexplorables. Les altres, les anímiques, no hi havia manera humana d'interpretar-les. Val a dir, però, que l'heroi era complicat a més no poder. Però per Mikhaïl Zostchenko, que aquest era el nom de l'escriptor, tant minuciosament i amb tanta precisió eren discriminades, que les conclusions que en treia aplant-se una darrera l'altra, sentien ja la necessitat de sortir a la llum.

Sense adonar-se'n, un dia de bon matí s'assaguà a la taula i va començar a escriure. A mesura que anava avançant en aquell difícil treball, guanyava confiança en el mateix i ben aviat tingué la certitud que aquell conte n'era una cosa valgués, sino el millor que havia escrit. N'estava força content i sense dir-ho a altres, pensava que en aquell conte hi havia espurnes d'immortalitat. Era la seva il·lusió, la seva esperança, tant era així que, quan en la solitud de la cambra, el relligia i sovint modifiquava, un somriure de satisfacció li arrugava les galtes, de costums llises i tivantos. Era el conte de la seva vida. Una mena d'obra definitiva que havia s'hi més no, d'immortalitzar el seu nom. Ni massa extens, ni massa curt. Harmonios, d'estil directe, aquella prosa compassada i musical l'embadalida cada vegada que hi pensava. Decididament havia emprès el bon camí. Els paràgrafs no jatiaven i els diàlegs eren una mena de saltiró d'ocell de branca a branca. El lector se l'empassaria com a bresques de mel, i la llitja que se'n despenja perquè fins amb això havia pensat, era saludable i edificant. I, sense saber exactament com l'havia començat, un bon dia, a posta de sol el fini.

Després passaren uns dies i tenia la convicció que ja no podria escriure mai més res. Un buit immens li omplia el cos. I, aleshores, se li ocorregué publicar-lo de seguida, car volia veure des de dins de la multitud que la baidor el situava, l'afegada de la seva gloria. Doncs aquell conte el situava al cim de tot.

Tot el dia caminava esmanaperut pels carrers d'aquella ciutat immensa, i talment com si l'impremta hagués estat una gran plaça, per més que donava tómb sempre desembocava davant de la seva porta i, aleshores, hi entrava i restava hores i hores contemplant com el linotipista «picava» el que el havia escrit. Aquell telegraf frenètic li feia mal al cor, però després, quan veia els pans de lletres de plom, tan ben arreglats i tan lluminats, s'omplia de joia com un infant que veu un juguet que li lusiona.

Tiraren les proves, les corregiren, relligaren el conte, tiraren les coloris i, finalment, un dia de bon matí sortí el llibre al carrer, i l'escriptor Mikhaïl Zostchenko de Leninograd, cap a la posta del mateix dia, entrava a la presó víctima de la llibertat de pensament.

Realitats que els legalistes no veuen

per Jordi ARQUER

«... els catalans de fora de Catalunya ens hem fet el nostre deure patriòtic de mantenir tothora el principi imprescriptible i absolut de la total llibertat política del nostre poble.»

(Del manifest adreçat als catalans de Xile per l'«Agrupació Patriòtica Catalana», el 15 octubre del 1943).

Era en els temps ja llunyans de la «Unió Catalànista» que ésser català consistia, sobretot en l'ordre polític, posar l'interès de Catalunya per damunt de tot. D'aquella època, que jo no he conegut personalment i que les referències més vives m'han estat explicades pel meu pare, com que Catalunya no havia gaudit encara de cap dels assaigs posteriors d'institucions polítiques catalanes — més o menys autònomes, la política catalana — no havia creat interessos personals, de partits o de grup, i fer política catalànista era una escola de conseqüència ideològica i de sacrificis personals.

Havíem alimentat l'esperança, quan Catalunya va ser vençuda en la guerra civil d'Espanya, dintre de la qual lluita el nostre poble va situar-se com li corresponia enfront de militars i feixistes, que els polítics catalans a l'exili, aclaparats pel dolor moral de la pàtria sacrificada que havien hagut d'abandonar i la solidaritat amb el dolor físic amb els nostres compatriotes que havien restat allí i hi eren víctimes de l'allau destructora, que tants de malatsers els hi hauria donat un alt sentit de responsabilitat i que en espera del retorn, treballarien per la unitat catalana sobre les bases de la reconquesta definitiva de la independència nacional, aixecant davant de les nacions unides en la lluita contra el totalitarisme, la imatge de

Catalunya, sacrificada per haver defensat els mateixos ideals per als quals elles s'han batut.

I que el patriotisme no seria confós amb les lluites de tendència de partits i d'homes, sino identificat amb l'afany de tots de fer «la pàtria digna», com digué Alomar per definir el millor dels patriotismes.

Hem estat decebut. Els polítics catalans, en la seva immensa majoria, han estat per sola del nivell de responsabilitat nacional des exiliats anònims. En lloc de mirar audaçment cap al futur s'han encallat en una serie de pica-baralles ridícules en les quals l'interès de Catalunya hi és absent i en les quals confonen la pàtria amb interessos de grup i de cleda a través d'una discussió enervant sobre legalismes jurídics.

Els legalistes de tots els matisos en parlen poc de Catalunya en tant que realitat nacional dominada i que cal fer revivir políticament com Estat sobirà dintre de la futura confederació de pàtries lliures d'Europa.

Per contra, parlen massa de la Constitució republicana espanyola, de l'Estatut que en derivava, de les normes jurídiques que regulaven el funcionament i la relació orgànica d'ambdues institucions, dels articles que normaven l'antiga legalitat perduda, de les persones que podien ostentar-ne la representació.

En nom d'un falç respecte a l'opinió del poble català que ha restat a Catalunya han volgut desconèixer l'evolució del pensament polític que s'ha operat en la nostra emigració, i fan semblant de creure que l'evolució general del món i l'evolució que durant aquests darrers anys forçosament s'haurà produït a la nostra terra — evolució segurament més radical en els sentits nacional i social que la que s'ha operat entre els emigrats —, pot ser satisfeta dintre el marc d'una legalitat caduca que volen reimplantar i deixen solament anunciant — per tal de poguer dir més endavant que ells no tancaven les portes a cap possible canvi d'orientació política que pugui manifestar el poble — la reobertura d'un període constituent amb llibertat democràtica perquè cada sector pugui expressar i defensar el programa que li plagi.

Sovint les superestructures polítiques continuen quan les realitats vitals que les engendren i sustentaren han variat o desaparegut. Les revolucions, nacionals o socials, tenen una lenta germinació subterrànea primer, més o menys pública després, que desconeguda i sovint menysconeguda pels «realistes» polítics, van variant la realitat profunda dels països fins que arriba el moment de contradicció aguda entre les formes jurídiques establertes i la realitat encara no legalitzada que pugna per derrocar-les i establir les pròpies.

I seria ben estrany que aquesta mecànica de la història hagués deixat de funcionar a Catalunya durant els anys del nostre desterro, amb un poble que s'ha vist brutalment martiritzat per un Estat estranger i que a seguit pas a pas amb el pensament alerta i l'esperança al cor, la gran lluita internacional en la qual — encara — es debat el món i en la qual els catalans ens trobem fatalment i conscientment inscrits al costat de la llibertat i de la justícia social mentre que els nostres victimaris integren el bàndol del despotisme i la desigualtat social erigits en sistema.

Què, doncs? És que en aquesta fornal revolucionària que ha estat la guerra recent, quan homes i pobles miren cap al progrés, cap a la llibertat

cap a noves ordenacions més justes de les relacions entre pobles, cap a la justícia social entre els homes, la Catalunya que continua a Catalunya miraria indiferent l'evolució general del món i esperaria que els fracassats polítics del passat li possessin la camisa de força de legalitats pretèrites, la superestructura de realitats caduques?

Política consisteix sobretot en l'art honest de combinar realitats. I les realitats no consisteixen solament en les fórmules polítiques regnants, ni en la força armada regular, ni en els reflexos econòmics que ens donen les estadístiques oficials, etc. Hi ha altres menes de realitats — no oficials — que bullen subjectives en els pobles i que els «realistes» mai no compten. I durant aquests darrers anys terribles que és més que ensuperbits d'egolatria i empatxats de fórmules jurídiques no comprenen — o comprenen massa! — tothom sab que no hauran passat vanament pel poble català sofrent el qual deu pensar que en el desterro, nosaltres seguim el seu ritme evolutiu, després d'haver fet un sever examen de consciència.

Per això, esperem tranquil·ls, els que en cap moment ni per cap motiu no hem abdicat en nom de frads legalismes de la nostra condició irreductible de catalans nacionals amb la voluntat d'ésser, en tant que catalans, els únics a determinar el futur de Catalunya, el judici dels que han restat a Catalunya.

En el moment que s'escaigui, quan Catalunya reivindiqui davant del món el dret de la Nació a constituir-se en Estat sobirà, els pobles que han sofert el flagell de la guerra per defensar o preservar la seva independència de l'agressió totalitària, escoltaran la nostra veu si aquesta es presenta noblement en la seva integritat nacional, sense mixtificacions de legalismes i juridiccions emmanlevades o subordinades a un Estat que no és el nostre.

Si davant del món ens hi presentéssim com una minoria nacional, la nostra causa estaria perduda. Qui s'interessaria per nosaltres? Els homes que dirigeixen els grans Estats trobarien amb raó un arranjament amb els dirigents del d'Espanya per ben enquadrar-nos dintre d'ell concedint-nos migrades facultats autonòmiques.

En tant que catalans la nostra força davant de l'Estat espanyol que volen perpetuar en la seva forma tradicional els republicans espanyols, com davant de l'opinió pública internacional radica, no en refugiar-nos porugament dintre una legalitat espanyola, sino en presentar-nos com una realitat nacional conscient que vol tenir tracte d'igualtat entre les nacions democràtiques de la post-guerra. La nostra raó nacional no és inferior a la de Polònia, a la de Txecoslovàquia, a la de qualsevol dels pobles que ha lluitat per obtenir la seva independència.

I el destí de Catalunya més que no pas en la bona voluntat dels altres resideix en la voluntat dels propis catalans. Per això la tasca dels polítics legalistes és nefasta, doncs en lloc d'esperonar la consciència nacional del poble per tal de forjar un moviment d'unitat que treballi per la independència de Catalunya, s'aclofen a un treball desmoralitzador de desregiació, al redó i sota el guiatge d'una política espanyola que no vol reconèixer el dret de Catalunya a ésser un Estat sobirà.

Tot amb tot, tenim fe en el nostre poble, en la seva vitalitat nacional, en la seva catalanitat conscient, en la seva voluntat d'ésser. Presentim que a l'hora del retorn, trobarem una nova generació que, allicionada pel passat, tindrà dels seus deures envers el poble un concepte més alt i més digne que el dels polítics legalistes. I que si no es troba en un pla d'igualtat

(Segueix pàgina 2)

Documents de la Resistència

Amb motiu de la diada de l'Onze de Setembre, el Consell Nacional de la Democràcia Catalana ha adreçat un manifest al poble de Catalunya. Ens plau donar a conèixer als catalans de l'exili el text íntegre d'aquest document que ha estat profusament difós arreu de la nostra terra:

Catalans.

En la commemoració de l'Onze de Setembre, el dolor antic per la caiguda de Barcelona l'any 1714, es barreja amb el dolor per l'esclavatge en què novament hem caigut. Però el doble dolor conviu, dins la nostra ànima, amb el confort de l'esperança. Una esperança que pren, cada dia més, la claredat d'una certitud: la del proxím alliberament. Encara que aquest triguí, al capdavant vindrà, vindrà.

Quan, avui la 232 anys, la capital de Catalunya queia heroicament, tot semblava acabat per a la nostra pàtria. I a despit d'aquella realitat ombrívola, els dirigents del setge van sentir la fe en el demà. En l'allucació final, que és com el testament dels herois i dels martirs, invoquen la Catalunya de l'esdevenidor, la Catalunya que renaixeria al cap d'uns anys, d'uns decennis o d'uns segles, però que indefectiblement renaixeria. Els homes i els pobles que, en caure, tenen la visió del redreçament futur, no moren en veritat. La terra mare els acull, però no els colga.

Tota sola va lluitar Barcelona en aquell setge. Gloriosa soledat! Havien caigut abans València i Aragó. Havien sucumbit les ciutats i el camp de Catalunya, i la figura tràgica de Bac de Roda, executat a Vic, es projectava sobre el cel fosc de l'agonia barcelonesa. Els catalans havien estat abandonats pels seus aliats, amb incompliment del pacte de l'any 1705. Havien estat abandonats així mateix pel monarca que consideraven legítim. No es pot dir que Catalunya lluités per Carles d'Àustria per una dinastia ni per un rei. No es pot dir que lluités pels Austries contra els Borbons, ella que, no feia gaire més de mig segle, s'havia alçat contra un Àustria, Felip IV d'Espanya, i havia proclamat un Borbo Lluís XIII de França. Catalunya lluitava aleshores per la seva llibertat i, com sempre, per la llibertat de tots els pobles ibèrics.

Els pobles caiguts no moren si conserven l'ànima nacional. el sentit de la dignitat i l'amor a la llibertat perduda; amor que no és un simple enyorament històric, sino una força de resistència, invencible com totes les forces espirituals. No hi ha cap tirania cap opressió d'armes o d'arpes que sigui capaç de destruir un poble que vulgui viure. Ni clavet en creu, aquest poble no more. Quan els opressors ja el donen per mort i enterrat, ve el miracle de la resurrecció. Ho hem vist dels Pirineus enllà. Ho veurem ben aviat dels Pirineus ençà.

Passa per damunt dels nostres caps la vibració de les grans fets històrics que transformen el món. Els catalans, que fins en els moments més llòbrics d'aquest darrer decenni hem cregut en la victòria de les democràcies, hem d'acabar rebent el noble premi de la nostra actitud. S'esquerda visiblement l'edifici de la dictadura franquista, fet amb més carter que pedra. S'apaga el foc del falangisme, fet amb més encenalls que tions. S'acosta l'hora de la llibertat, de totes les llibertats, exiliades com milers i milers de germans. Tornarà a ressonar lliurement la llengua catalana, que és la dolçor dels nostres llavis i l'instrument de la nostra cultura. Tornarà a bategar la bandera catalana, que és l'alègria dels nostres ulls i el símbol de la nostra unitat. Tornarà el lliure exercici dels drets individuals i socials.

Davant dels esdeveniments proxims, hem d'esforçar-nos a assegurar la confluència dels tres grans moviments sortits de l'ensenyança viva del nostre poble: el moviment nacional, el moviment republicà i el moviment obrer. Si aquesta confluència es produeix satisfactoriament, el nou període de govern propi serà durador, fecund i constructiu, i agermanarà l'ordre i la justícia.

Serà un període de dur treball, doble treball dels braços i de la intel·ligència, perquè el feixisme no haurà deixat ací més que sang i ruïnes. Que demà pugui dir-se de Catalunya: «Va caure combatent; va alçar-se treballant.»

Aquest ha d'ésser l'últim Onze de Setembre passat sota l'opressió. Hem de creure que l'any vinent en aquest mateix dia, serem a la Ronda de Sant Pere, en aquell espai que correspon a l'antic baluard — a la lluita de l'assalt va revestir la màxima violència, i que hi trobarem altra vegada, dret i refet, el monument de Rafel Casanova. El bronze també ressucita, quan té ànima. Tornarem a veure l'estàtua del darrer Conseller en Cap, amb l'espasa vinculada pel pes del cos ferit que defalleix, però no pas trençada.

Catalans:

Preparem-nos per a l'adveniment de la nova llibertat. Vosaltres, germans exiliats, alceu els ulls vers la terra enyorada! Nosaltres, els de l'interior, obrim els braços per a la rebuda germanívola! I tots plogats disposem-nos a reconstruir el nostre poble trepitjat, escarnit i expoliat.

Repetim els mots de Guimerà: «Catalunya no ha mort!» No ha mort i no pot morir. No va morir l'any 1714, no és morta ara. Tots els catalans dignes la sentim ben viva al cor, al pensament, als llavis.

I mentre les corones invisibles, contra les quals no poden res els intrusos, cobriran avui l'invisible i indestructible monument, alceem en la nostra ànima el lliure cant interior, que ningú no pot prohibir, i que és la salutació a la llibertat que torna.

Barcelona, diada de l'Onze de Setembre de 1946, a les acaballes de l'opressió.

CONSELL NACIONAL DE LA DEMOCRÀCIA CATALANA
Accio Catalana — Esquerra Republicana de Catalunya — Estat Català — Unio Democràtica de Catalunya — Moviment Socialista de Catalunya — Unio de Rabassaires — Front Nacional de Catalunya — Partit Republicà d'Esquerra — Unio Catalànista — Partit Nacionalista Català —

Associació de Funcionaris de la Generalitat de Catalunya — Associació d'Enginyers — Associació de Funcionaris i Obriers Municipals — Associació Coros de Clavé — Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana — Associació Perits Industrials — Associació Geogràfica d'Estudis Econòmics de Catalunya — Associació A. C. H. R. I. S. — Ateneu Empordanès — Ateneu Enciclopèdic Popular — Ateneu Politéic — Centre Excursionista de Catalunya — Sindicat de Tècnics de Catalunya — Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria — Visitants i Corredors del Comerç i de la Indústria — Col·legi d'Agents Comercials — Palestra — Aplec Autonomista — Federació de Joves Cristians de Catalunya — Mutualitat L'Aliança — Societat Dorrana — Federació de Germandats de Catalunya — Casal Girohi — Casal de Lleida i ses Comarques — Casal Tarragoní — Casal de Catalunya de Perpinya — Casal Català de París — Casal Català de Londres — Minyons de Muntanya — Federació de Comunitats Catalanes d'Amèrica — Unio Gremial — Unio de Menestrals — Pàtria Nova — La Reixa — Ajut Català Femení — Sindicat de Meeres — Sindicat de Metges — Sindicat de Farmacèutics — Col·legi d'Advocats — Federació d'Estudiants — Claustre de la Universitat Autònoma de Barcelona — F. C. Barcelona — C. N. Barcelona — Club Femení d'Esports — Associació d'Arquitectes i Aparelladors — Associació d'Ex alumnes de l'Escola del Treball — Germanor d'Orfeons de Catalunya — Associació de la Premsa Diària de Barcelona — Sindicat de Periodistes Esportius — Joventut La Falç — J.E.R.E.C.